

**ΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΛΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ**

ΑΡΙΘΜΟΣ ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΕΩΣ 150/2000

ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Τ Μ Η Μ Α Ε΄

Συνεδρίαση της 7^{ης} Μαρτίου 2000

- Ίθση** :
- εδρος** : Γεώργιος Πουλάκος, Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.
- ικοί Σύμβουλοι** : Ηλ. Παπαδόπουλος, Κων. Μπακάλης,
Χαρ. Παλαιολόγου, Φωτ. Τάτσης,
Νίκηφ. Κανιούρας
- ιγήτρια** : Βασιλική Τύρου, Πάρεδρος
- έρωτήματος** : Δ10/Β/Φ68/οικ.2645/22-2-2000 και
Δ10/Β/Φ.68/οικ.3063/2-3-2000 της Δ/νσης
Λατομείων Μαρμάρων και Αδρανών Υλικών
του Υπουργείου Ανάπτυξης
- ίληψη Ερωτήματος** : Δυνατότητα λειτουργίας, σύμφωνα με το άρθρο
20 παρ.8 εδ.β΄ ν.2115/1993, λατομείων αδρανών
υλικών που εμπίπτουν στις διατάξεις των
παραγράφων 2 και 3 του ιδίου άρθρου, με
αποκλειστικό σκοπό την αποκατάσταση του
περιβάλλοντος (ανεξάρτητα από το αν έχει
διανυθεί ή όχι η διετία που προβλέπει το πρώτο
εδάφιο της παραγράφου 8, η ρύθμιση του οποίου
έχει κριθεί αντισυνταγματική) και ειδικότερα : α)

εκμεταλλεύσεως ή μίσθωση, όταν έγινε αποδεκτή από την Υπουργό Ανάπτυξης (17-7-1998) η 154/1998 Γνωμοδότηση Ν.Σ.Κ. περί υποχρεώσεως αποδοχής από την Διοίκηση της αντισυνταγματικότητας του α' εδαφίου της ως άνω παραγράφου 8, λατομείων δηλ. στα οποία δεν ίσχυσε η προβλεπόμενη από τη διάταξη αυτή διετής παράταση, ή β) λατομείων των οποίων η άδεια ή η μίσθωση έληξε πριν τις 17-7-1998 και η Διοίκηση επέτρεψε να λειτουργήσουν για τμήμα της διετίας που προβλέπει η ανωτέρω αντισυνταγματική διάταξη.

Επί του ανωτέρω ερωτήματος, το Ε' Τμήμα του Νομικού Συμβουλίου κράτους γνωμοδότησε ως εξής :

1. Με την παράγραφο 8 του άρθρου 20 ν.2115/1993 ορίζεται ότι :
υργούνται κατά την έναρξη ισχύος του νόμου λατομεία των παραγράφων 3 του παρόντος άρθρου, που δεν θα τύχουν των προβλεπομένων από ν λόγω διατάξεις παρατάσεων αδειών ή μισθώσεων αντίστοιχα, ζίζουν τη λειτουργία τους για μία διετία από τη λήξη των ισχυουσών ν ή μισθώσεων. Η διετία προκειμένου για τα λειτουργούντα λατομεία της γράφου 4 του παρόντος άρθρου υπολογίζεται από την έναρξη ισχύος παρόντος νόμου. Η υπό του προηγούμενου εδαφίου προβλεπόμενη νδος των δύο (2) ετών μπορεί να παραταθεί για τρία (3) το πολύ έτη, με νιση του αρμοδίου νομάρχη, ύστερα από έγκριση του Υπουργού γχανίας, Ενέργειας και Τεχνολογίας και κατόπιν αιτήσεως του φερομένου, εφόσον αποδεδειγμένα εξακολουθεί να συντρέχει μία από τις

προϋποθέσεις : α. δεν έχει ολοκληρωθεί η διαδικασία καθορισμού κών περιοχών σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν.1428/1984. β. δεν έχει ηρωθεί η αποκατάσταση του περιβάλλοντος του λατομικού χώρου, να με ειδική μελέτη, που θα εγκριθεί από τους Υπουργούς Βιομηχανίας, ειας και Τεχνολογίας και Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων ν, με τη διαδικασία της Κ.Υ.Α. 69269/5387/24-10-1990. Για τα λατομεία ιαφίου αυτού εφαρμόζονται οι διατάξεις της παραγράφου 3 του άρθρου 8 ν.1428/1984. Η λειτουργία των λατομείων αυτών δύναται σε κάθε τωση να απαγορευθεί με ανάλογη εφαρμογή των άρθρων 11 και 15 του ν.1428/1984.”

Λατομεία των παραγράφων 2 και 3 του άρθρου 20 είναι τα δημοτικά, κικά ή ιδιωτικά και τα δημόσια, αντίστοιχα, τα οποία κατά την έναρξη ς του ν.2115/1993 λειτουργούσαν εκτός λατομικών περιοχών με άδεια αλλεύσεως ή σύμβαση μισθώσεως.

Εξάλλου, με την παράγραφο 5 του ίδιου άρθρου ορίζεται ότι : “Οι εδειγμένα εκμεταλλεόμενοι δημόσια λατομεία αδρανών υλικών, τα οποία την έναρξη ισχύος του ν.1428/1987 λειτουργούσαν με σύμβαση ύσεως, ή άδεια εκμεταλλεύσεως, η οποία έχει ήδη λήξει, συνεχίζουν τη τηριότητά τους στους χώρους αυτούς για μια διετία με κύριο σκοπό την ατάσταση του περιβάλλοντος, σύμφωνα με ειδική μελέτη που άλλεται εντός τριών (3) μηνών και εγκρίνεται από τους Υπουργούς βάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Εργων και Βιομηχανίας, Ενέργειας Τεχνολογίας με τη διαδικασία της Κ.Υ.Α. 69269/5387/24-10-1990. Η ρργία των λατομείων αυτών δύναται να παρατείνεται για μία τριετία, το , με τις προϋποθέσεις του δευτέρου εδαφίου της παραγράφου 8 του ν.1428/1984.”

II. Ως προς την ερμηνεία του δευτέρου εδαφίου της παραγράφου 8 ειδικότερα για λατομεία τα οποία έχουν διανύσει τη διετία του α' εδαφίου, το Νομικό Συμβούλιο έχει γνωμοδοτήσει κατά πλειοψηφία με την αριθμ.396/1999 Γνωμοδότησή του, σύμφωνα με την οποία, η Διοίκηση εΐ να παρατείνει τη λειτουργία των λατομείων αυτών, εφόσον η εργασία τους θα πραγματοποιείται προς τον αποκλειστικό σκοπό της αποκατάστασης της αλλοιώσεως και βλάβης του περιβάλλοντος.

Επίσης, η ερμηνεία που έχει δοθεί από το Συμβούλιο της Επικρατείας παράγραφο 5 του ως άνω άρθρου 20, την οποία δέχεται και η Διοίκηση, ότι η ρύθμιση που περιέχει δεν αντίκειται στο Σύνταγμα, εφόσον η λειτουργία της λειτουργίας των λατομείων τα οποία αυτή αφορά, γίνεται προς αποκλειστικό σκοπό της αποκατάστασης του περιβάλλοντος και επί τη βάση έχει προηγηθεί η σύνταξη Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων κατά τη διαδικασία της ΚΥΑ 69269/5387/24-10-90 επί τη βάσει της οποίας θα γίνει η αποκατάσταση (ΣτΕ 5462/1995, 4813/1996).

III. Εν όψει των ανωτέρω κατά τη συζήτηση διετυπώθησαν δύο ερωτήσεις :

A. Κατά την πλειοψηφήσασα γνώμη των νομικών συμβούλων απαδότη του, Χαρ.Παλαιολόγου, Φωτ.Τάτση και Νικηφ.Κανιούρα (οι 4) :

Η Διοίκηση μπορεί να εγκρίνει την παράταση της λειτουργίας των λατομείων αδρανών υλικών που εμπίπτουν στις διατάξεις των παραγράφων 2 και 3 του άρθρου 20 του ν.2115/1993 και ειδικότερα των αναφερομένων στο ανωτέρω ερώτημα λατομείων σύμφωνα με το δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 8 του ίδιου άρθρου για μία τριετία και με τον πρόσθετο όρο ότι η συνέχιση της λειτουργίας τους θα πραγματοποιείται προς τον αποκλειστικό σκοπό της

αποκατάστασης της επενεχθείσας από την προηγούμενη λειτουργία τους ύσεως και βλάβης του περιβάλλοντος, σύμφωνα με εγκεκριμένη από Υπουργούς ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. και Ανάπτυξης Μελέτη Περιβαλλοντικών Όσεων. Η έγκριση αυτή μπορεί να δοθεί ανεξάρτητα αν έχει διανυθεί (ή μερικά) ή όχι η διετία, την οποία προβλέπει το πρώτο εδάφιο της παραγράφου (πρβλ.συναφή πλειοψηφία στην υπ' αριθμ.396/1999 απόφαση Ν.Σ.Κ.).

Η ανωτέρω ερμηνεία είναι σύμφωνη με το άρθρο 24 του Συντάγματος πνεύμα του νομοθέτη του ν.2115/1993, το οποίο είναι η αποκατάσταση περιβάλλοντος από τη ζημία που αυτό υφίσταται από τη λειτουργία των έργων. Η ερμηνεία αυτή συνιστά λογική και εναρμονισμένη με το άρθρο 20 του Συντάγματος ερμηνεία (της διατάξεως της παραγράφου 8), η οποία, πάντως, εργάζεται διορθωτικά σε σχέση με το γράμμα των κανόνων του (διασταλτική ή συσταλτική ερμηνεία), ή μπορεί και να παραβλέπει το γράμμα τους, όταν το τελευταίο δεν αποδίδει το πνεύμα του νομοθέτη (Γ.Μπαλή, Γενικά Αρχαία του Αστικού Δικαίου, εκδ.1961, σελ.19-20). Το γράμμα της διατάξεως του δευτέρου εδαφίου της παραγράφου 8 του άρθρου 20 μπορεί να ομιλεί για παράταση της διετούς λειτουργίας για τρία το πολύ έτη, αλλά τα τρία αυτά έτη δεν αποτελούν κατά το πνεύμα του νομοθέτη παράταση της διετίας με την στενή του όρου έννοια, αλλά αυτοτελή χρονικά δοσμένα. Τούτο, διότι η μεν διετία αφορά λειτουργία του λατομείου με σκοπό την εκμετάλλευση, ενώ η τριετία λειτουργία αποκλειστικά για αποκατάσταση περιβάλλοντος, το γράμμα μεν της επίμαχης διάταξης μπορεί να προβλέπει την παράταση της λειτουργίας και προς ολοκλήρωση της αποκατάστασης του περιβάλλοντος το λατομείο χώρου, πλην όμως κατά την λογική και εναρμονισμένη με το Σύνταγμα διορθωτική ερμηνεία της αναφέρεται σε παράταση με αποκλειστικό σκοπό την αποκατάσταση του περιβάλλοντος.

Διαφορετική ερμηνεία θα ήταν αντίθετη προς το άρθρο 24 του νόμου, αφού η αντισυνταγματικότητα του πρώτου εδαφίου της παραγράφου 8 θα είχε ως συνέπεια να μην είναι δυνατή η αποκατάσταση του πλάγιου σύμφωνα με το δεύτερο εδάφιο της διατάξεως αυτής. Θα ήταν, επίσης, αντίθετη και προς την ερμηνεία που έχει δοθεί κατά τα ανωτέρω στην παραγραφο 5 του άρθρου 20, θα οδηγούσε δε σε λύσεις αντίθετες με το πνεύμα του νόμου. Συγκεκριμένα, ενώ υπάρχει η δυνατότητα της λειτουργίας, στην παράγραφο 5, με αποκλειστικό σκοπό την αποκατάσταση του πλάγιου, δημοσίων λατομείων, τα οποία δεν είχαν άδεια αλλοιούσεως κατά την έναρξη ισχύος του νόμου 2115/1993 και λειτουργούσαν παράνομα, αντίθετα δεν θα υπήρχε η δυνατότητα λειτουργίας των ίδιου λόγου δημοσίων, δημοτικών, κοινοτικών, ή ιδιωτικών λατομείων, (πρ.2 και 3), τα οποία κατά τον ίδιο χρόνο είχαν άδεια και λειτουργούσαν νόμιμα και είτε τους χορηγήθηκε η διετής παράταση (πριν αυτή κριθεί αντισυνταγματική), είτε δεν τους χορηγήθηκε, επειδή, ακριβώς, στη συνέχεια κινήθηκε αντισυνταγματική (πρβλ. συναφή πλειοψηφία στην απόφ. αριθμ.396/1999 Γνωμ. Ν.Σ.Κ.).

Εν όψει των ανωτέρω κατά την πλειοψηφήσασα γνώμη η απάντηση στο ερώτημα είναι θετική.

Β. Κατ'αντίθετη άποψη, υποστηριζόμενη από τον Αντιπρόεδρο του ΣτΕ κ. Κ. Μπακάλη και τον Νομικό Σύμβουλο Κ. Μπακάλη, το εδάφιο β' της παραγράφου 8 του άρθρου 20 του Ν.2115/93 που προβλέπει, με τις απ'αυτό περαιτέρω τιθέμενες προθέσεις, τη δυνατότητα παράτασης της περιόδου λειτουργίας των λατομείων στο εδάφιο α' της ίδιας διάταξης λατομείων, ήτοι των λατομείων των παραγράφων 2 και 3 του αυτού ως άνω άρθρου, λαμβάνει υπόψη ως δεδομένο ότι τα εν λόγω λατομεία λειτουργούσαν, ή εν πάση περιπτώσει μπορούσαν να λειτουργήσουν, νομίμως σύμφωνα με το ακριβώς περιγραφόμενο εδάφιο α'. Δοθέντος όμως ότι η σύμφωνη με το εδάφιο α' της

διάταξης λειτουργία των λατομείων των παραγράφων 2 και 3 του αυτού άρθρου 20, έχει ήδη κριθεί από το ανώτατο ακυρωτικό ως μη νόμιμη (ΣτΕ 4726/1995 σε συνδυασμό και με ΣτΕ 734/1997), σαφώς έπεται ότι μπορεί να γίνει δεκτή ως νόμιμη παράταση χρόνου των μη νομίμως μόνων να λειτουργήσουν κατά το άνω εδάφιο α' λατομείων (πρβλ. ρή μειοψηφία στη 396/1999 Γνωμοδότηση Ν.Σ.Κ.). Σημειούται προς τις ότι η δυνατότητα συνέχισης της δραστηριότητας των λατομείων με την λειστική προϋπόθεση της λειτουργίας αυτών για την αποκατάσταση και / του περιβάλλοντος, δεν τίθεται από το β' εδάφιο της παρ.8 του άρθρου 20, αλλά από την κριθείσα ως μη αντικείμενη στο ισχύον Σύνταγμα (5462/95) διάταξη της παρ.5 του ίδιου άρθρου, η οποία όμως τελευταία ξη, ως εκ του εντόνου αυτής μεταβατικού χαρακτήρα, καταλαμβάνει περιορισμένες περιπτώσεις, στις οποίες δεν ανάγονται τα κατά το γμα λατομεία των παραγράφων 2 και 3, στα οποία αναφέρεται η κρίσιμη ξη του ρηθέντος β' εδαφίου της παρ.8. Κατά την άποψη όθεν αυτή στο χή ερώτημα προσήκει αρνητική απάντηση.

IV. Κατ'ακολουθία, η προσήκουσα απάντηση στο ερώτημα είναι τη γνώμη της πλειοψηφίας καταφατική, όπως εκτίθεται ανωτέρω υπό εία III Α.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΟΝ
ΠΡΟΕΔΡΟΣ Ν.Σ.Κ.
Παναγιώτης Πουλάκος

Η Εισηγήτρια
Σύρου
Βασιλική Τύρου
Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.